

ένα όνομα άσχετο από δεδομένους προσδιορισμούς, ή πού αυτόπροσδιορίζεται: αυτές οι Προτάσεις είναι μιá προσπάθεια προσδιορισμού, δυσάρεστη και θίαη. Και φυσικά μιλάμε για τó έλληνικό ανθρώπινο τραγούδι: όχι τού δήμου αλλά τού λαού, πού είναι πρόσωπο τής φύσης και πρόσωπα τών ανθρώπων).

ια. Μπορεί λοιπόν κανείς να είναι σύγχρονος και δημοτικός: μπορεί να τó ένοήσει έτσι για ν' άρχισι τήν προσπάθεια γλώσσας. Στην Ελλάδα σήμερα αυτό είναι ανάγκη ζωτική για πολλούς λόγους (ήταν άπ' τόν καιρό τού Βηλαρά), έστω και μόνο για να διαβάσουμε πραγματικά τούς 'Αρχαίους. Είναι μιá ανάγκη έκκρημής και άπειλητική, τουλάχιστο όσο είναι κι άλλου. 'Επιτέλους δέν είναι δύσκολο να φανεί πόσο μικρή είναι ή ποιήσή μας και πόσο φτιαχτή: ó Σολωμός πού πήγε άλλιώς κοιμητιάστηκε. Χρειαζόμαστε λοιπόν γλώσσα — για να δοϋμε και τίς γλώσσες τών ανθρώπων. 'Ισως τότε δέ μās φανούν σπουδαίες' κι 'ισως άλλες, άλλα μās φανούν πολύ σπουδαία.

ια. Τó δημοτικό τραγούδι είναι ένας τρόπος για δλ' αυτά. Για μās έδω, στην τωρινή Ελλάδα, ή σπουδή του είναι πάνω άπ' όλα ανάγκη γλωσσική.

μελέτη γλώσσας

σιμερα γενιθικαμε σιμερα να χαθουμε

*
περγο νερο κε νιθομε νερο να ξαγριπνισο
ακο τα πευκια που βροντουν κε τες οξιες που τριζουν
κε τα γιατακια τον κλεφτον που κλεν το γ καπετανιο

*
εφες οπαλιανοβρεχε ο γιανις ετραγουδα
κι ολα τα δεντρα μαρανε κι ολα ξεριζωθηκα

*
εροδισ ι αγατολι κε ξιμερον ι δισι
γλικοχαραζουν τα βουνα κι ο αβγερινος τραβιετα
παν τα πουλακια στις βοσκες κε ι ομορφες στι θρισι
δγενο κι εγο κι ο μαβρος μου με τα λαγονικα μου

*
γεννήθηκα—νερό—Γιάννης—βουνά.

μελέτη ποίησης

εκι απου σμιγουν ι κερι κι αποκατασταλασουν
εκι πιργος εχτιστικε πιργος εθεμελιοθι
πιργος κε σιδεροπιργος κε μαρμαροχτισμενος
κε μεσα κορι καθετε κε το φιλι ζιγιζι
ζιγιζι καμπανιζι το του ναβλιρου του διδι
κε πεφτι κε πολι ριτζα ις τον παραβοκιρι
περικαλο σε ναβλιρε κι εσε παραβοκιρι
μι δοστε του πολιαγαπο θαρι κουπι να λαμνι

1. Το τραγούδι που εχουμε μπροστα μας είναι μια παρουσία του δημοτικού τραγούδιου.

2. Είναι ένα δημοτικό τραγούδι, χωριστο μόνο γιατί είναι τó δημοτικό τραγούδι και πραγματώνεται δυναμικά με τον καθένα από μας στην κάθε ώρα μας και στην κάθε γλωσσική (μεσα στα χρόνια) ώρα παραλλαζοντας κατά τις προσωπικές ή κοινωνικές μας παραλλαγές, ώστε η αφετηρία του και το τέλος του είναι αδιερευνητά και αδιαφορα. Αν διαπιστώσουμε γλωσσικά («αρχαία», «νεα»), δομικά ή άλλα

- στοιχεία, αυτά πάλι βρίσκονται σ' αναφορά μεταξύ τους, με τα πράγματα και μ' εμάς, ώστε τελικά φτάνουμε σ' αυτή τη στιγμή που απολυτά μελετάμε το τραγούδι κι εμιαστέ το τραγούδι σαν ολότητα, που μπορεί όμως να γίνει ο,τι εκλεξούμε (αρμονικά ενεργώντας: σκεψη, συναισθημα, γραμμές μετρου η ρυθμου κλπ.) η ο,τι μας εκλεξει (κοσμικά ζώντας): εμιαστέ με το τραγούδι.
3. Αν απομονώσουμε μια ταδε στάση και μια ταδε μορφή αυτού του τραγουδιού, τότε πρέπει τουλάχιστο να μην το αποκοφούμε απ' το δημοτικό τραγούδι, γιατί θα ξεραθεί και θα βλέπουμε σ' αυτό αυτά ακριβώς που έχουμε την προδιαθεση να δούμε. Όμως αυτό το τραγούδι είναι αυτό το ζωντανό, αυτό το υπαρκτό, με ριζές στην υπαρξη όπου ριζώνουμε κι εμείς. Ας πούμε, είναι φυτό.
4. Η επιστήμη που πιάνει το δημοτικό τραγούδι, αυτό εδώ ας πούμε, να το βάλει στα καλούπια της, δεν το μελετάει, το κατασκευάζει. Κάθε τέτοια ενεργεια λοιπόν αποκλείεται.
5. Έτσι ξεκινώντας απ' το «δεν το κατατάσσουμε σε κατηγορία» συνεχίζουμε μ' όσα «δεν» θα χρειαστεί μέχρι που να ελευθερωθούμε ως το σημείο που να φτάσουμε στη συνειδηση πως η ερμηνεία κάνει κακό και πως πρέπει μ' αυτή τη συναισθηση να ερμηνεύσουμε ώστε κάθε τι που θα πούμε να είναι μέσα στο τραγούδι κι αυτό ν' απλώνεται γυρο, ολογυρα. Κάθε πρόταση μελετης λοιπόν είναι μόνο προσπάθεια γλωσσική δική μας: έχουμε ανάγκη απο γλώσσα (τη γλώσσα που έχει ξεχάσει ο συγχρονος Έλληνας κι ο «πολιτισμένος» άνθρωπος που εφτιαξε (;) μηχανές χωρίς να έχει γλώσσα και τις κρατάει ξενές).
6. Δεν κατατάσσουμε λοιπόν το τραγούδι σε κατηγορία. Δυσκόλα όμως κρατιόμαστε να μην το κατατάξουμε σε γλωσσική περίοδο: αυτή η τυπική κατατάξη μας φαίνεται αναγκαία. Αλλά αυτή μας εμποδίζει γλωσσικά, είναι ψευτική: ποτε αρχίζει το νεο, ποτε γερνάει ο άνθρωπος, ποτε αλλάζει το φυτό, ποτε χάνεται η ζωή, ποτε γίνεται άλλος κόσμος; Αν έχουμε και τις μηχανές να ζουνε μαζί μ' ολ' αυτά, τότε κι αυτές θα μπουνε στη γλώσσα και στο δημοτικό τραγούδι: θα «αγαδίσουν» το δημοτικό τραγούδι.
7. Η γλωσσική κατατάξη όμως γίνεται, έτσι κι αλλιώς. Και γίνονται κι άλλα πολλά απο συνήθεια. Γι' αυτό πρέπει να προσεχουμε να μη μας εμποδίζουν ολ' αυτά να βλέπουμε τη μορφή, α υ τ ο το τραγούδι, σαν αυτό που είναι (οπώς είναι το φυτό, το πουλί, το σπιτι κλπ.). Αν αυτό το ξεχάσουμε, τότε λιγα μενουν απ' το τραγούδι, αποκοπτεται απο το χωρο μας και καθώς δυσκόλα ακουει καθενας δημοτικό τραγούδι, εστω και στεγνό, στον τοπο του, καταλήγουμε πως εσθήσε το δημοτικό τραγούδι και πως η υπαρξη του είναι μόνο χαρτική η εστω ελαχιστα γλωσσική. Αυτό όμως είναι μόνο αυταρεσκή ανοησία.
8. Σε όσο βαθμο διασωζομαστε, έτσι προχωρώντας με τις λιγοτερες δυνατες απωλειες και την πιο ισχυρη συνειδητη μνήμη, γ ι ν ο μ α σ τ ε γλωσσικά και τουλάχιστο εμιαστέ ακεραίοι μπροστα στις κατασκευές, εστω και τις αποκομμένες απ' τον κοσμο «γλωσσικές» κατατάξεις: αν μας χρειαζονται γεωμετρικά (χαρτομετρικά = χαρτογραφα) καλούπια, μπορούμε να τ' αντλήσουμε απ' το τραγούδι: ο,τι βγει κι οπως βγει. Αλλά και πάλι, αν μας συμβεί να υποχωρήσουμε σε τωρινα η επιστημονικά δεδομένα και παρούμε πια αποστάση απ' την ποιηση, ας κρατήσουμε την αισθηση αυτή ακμαία, ώστε να είναι τουλάχιστο οδηγητική. Επιτελους όλα γίνονται: ας τα νιώθουμε γινόμενα—οχι γινώμενα απο άλλους υποχρεωτικά (;) για μας.
9. Έτσι λοιπόν το τραγούδι είναι: νεοελληνικό, κρητικό, μικρό, έχει δυο-τρεις λέξεις «αγνώστες»: ο δεκαπεντασλλαβος ενεργει με την τομή του λιγοτερο στους στίχους 4, 5 και, φυσικά, στον τελευταίο: το θέμα είναι η κορη στα γυαλιά, ερωτικό: το τραγούδι έχει ένα καπως δουλικό υφος, που ξεπερνιεται όμως απο το ολο υφος

της τρυφεράδας όπως καταλήγει στον τελευταίο στίχο· αναγνωρίζουμε τυπικές φράσεις, φορμουλες που μερικές τους όχι δυσκόλα θα συνδεόνταν με τα παλία (τον Όμηρο ας πούμε) οδηγητικά έτσι και για τις άλλες ή το όλο αυτό ζήτημα· το ύφος, ο ρυθμός, οι τόνοι κλπ., κλπ.—ολ' αυτά θα μας ερχόνταν και θα τα συζητούσαμε: τώρα απ' ολ' αυτά τι να κάνουμε;

α. Να πούμε (και να δείξουμε) ποσο στενοκαρδές ανοησίες λέγονται για το δημοτικό τραγούδι;

β. Να παραπεμφούμε σε κείμενα και βιβλία (απ' το Ενούμα ελις ή τον Eliade και τους σουφίστες ως τον Ηρακλειτό κλπ.) ή να κάνουμε συσχετισμούς και παραλληλισμούς, γ.π. σαν αυτούς που έγιναν στις Υδρίες 1—5;

γ. Να κάνουμε ο,τι μας οδηγήσει η χαρά της βίωσης (μ' αυτό το τραγούδι) της πραγματικότητας που, μ' άλλες μορφές, είναι μπροστά μας;

δ. Να φτιάσουμε ποίηση—κι ο,τι κι όπως βγει;

ε. Να ζήσουμε φυσικά;

Ας πούμε ότι γίνονται ή θα γίνουνε αυτά ή άλλα καθώς ζούμε με το τραγούδι αυτό τη ζωή, με τη ζωή μας μέσα στη ζωή.

10. Χρειαζόμαστε όμως να είμαστε πειστικοί για όλους, ακόμη και γι' αυτούς που δεν νοιάζονται.

—Γι' αυτό θαζούμε την Υδρία κι έχουμε μπλεξει με τόσες δουλειές που ο μέσος αναγνώστης (από την άποψη της έντασης της μελέτης) δε βλέπει τη σχέση μεταξύ τους και με το δημοτικό τραγούδι (και ποιος ξέρει πως τελικά κατανοεί αυτές τις μελέτες που μοιάζουν αναχρονιστικές και ρομαντικές;).

Να πούμε πως δεν γίνεται τίποτα; Ο τρόπος που υπάρχει και διαθαζεται η Υδρία θα συνηγορούσαν γι' αυτό.

Ας πούμε πως η λύση είναι να τυπώσουμε κι εδώ το τραγούδι. Αλλά μόνο για να φτάσει στον (άγνωστο αυτή τη στιγμή όμως υπαρκτό) αναγνώστη.

Μελετάμε λοιπόν το τραγούδι.

Και θα τα πούμε (κι ας τα 'παν άλλοι! ήταν αλλιώς, έτσι είναι πάντα), όσο βασταει η Υδρία.

μελέτη γραφής

* Η γραφή μας είναι έκφυλισμένη ζωγραφική, τέχνη. Δέθηκε στενά στη γλώσσα. Τη δυναστεύει. Τήν τυπογραφεί: μάς κάνει τύπους ενός κόσμου-μηχανής.

* Η γραφή μας δεν αποδίδει τη γλώσσα. Δε μπορεί να την αποδώσει όπως κι αν γίνει. Δεν είναι σωστή ποτέ. Δεν πρέπει να μάς απασχολεί σοβαρά. Πρέπει να γράφουμε όπως να 'ναι.

* 'Αλλά είμαστε δεμένοι με τη γραφή (: τυπογραφία). Πρέπει να την απλουστεύσουμε, να την κάνουμε όσο γίνεται πιο λιτή, λιγότερο εμποδιστική.

* Πρέπει σταθερά ν' αναφέρουμε τη γραφή στον αναγνώστη μας, να συνεργαζόμαστε. Να μιλάμε μαζί: 'Εμείς τις φράσεις' αυτός τὸ ρυθμό, τὰ κενὰ στὶς λέξεις, τὸ ὕφος κλπ. τὸ δικό του, διαλογικά στὰ δικά μας.

(* 'Όχι μαγνητοταινίες, κινηματογράφο: είναι τὰ ἴδια πράγματα ἀλλιῶς).

* Η γραφή πρέπει να είναι στιγμές ζωής, φύσης.

παιδική γλώσσα

Μέσα ἀπὸ τὴν ρίζ ἀγγή/ θγαίνει ἢ τριανταφυλλιά
σκορπάει μυρωδιές/ σὲ ὅλον τὸν κόσμον.

Μέσα ἀπὸ τὴ χαραυγή/ θγαίνει ἢ πηγὴ

σὰν γαλανόλευκη σημαία/ θγαίνει θγαίνει κάθε χραυγή.